

fosterlandsvänner.« Til Forstaaelse af disse Strømninger, ogsaa her i Norden, indenfor Naturvidenskabens Historie giver Docent Hildebrands Bog et udmærket Bidrag, og man faar meget at vide om, hvad »Vetenskap« dengang var.

Der er blevet rejst Kritik (Professor Johan Nordström, Upsala i *Lychnos*, Lärdomshistoriska samfundets årsbok 1940, 431 ff.) ikke blot imod Enkeltheder i Docent Hildebrands Værk, men især mod dets Omstændelighed. Og nægtes kan det ikke, at der er en Del Partier i Bogen, som — i hvert Fald for en dansk Læser — føles som noget af en Ørkenvandring. Men midt heri vederkvæges man af friske Kildevæld. Biografierne hører hertil, og ligesaa de Glimt af Personligheder, der her og der lyser op. Det er nok værd at kigge f. Eks. i Greve Carl Gustaf Tessin's Dagbog fra hans stille Alderdom paa Øen i Yngaren — der, hvor han ligner sig ved en Mand, som efter endt Dagværk stille gaar ind og lukker Døren efter sig mildt dømmende om andre, ligesom han selv haaber paa en mild Bedømmelse. Det var Tessin, der delte Europas Akademier i 3 Slags: de nødvendige, de mindre nødvendige og de unødvendige. *Axel Garboe.*

Det svenske lærdomshistoriske Samfunds Aarvog *Lychnos* for 1939 indeholder især en Række Afhandlinger til Belysning af Lægevidenskabens og Naturvidenskabernes Udvikling. Blandt de humanistiske Bidrag er der Grund til at lægge Mærke til en Undersøgelse af Tönnes Kleberg om *det italienske Sprogs Stilling i det 17. Aarhundredes Sverige*, lærerig ogsaa ved de Betragtninger, den fremkalder med Hensyn til tilsvarende Forhold i Datidens Danmark. Desuden bør særlig fremhæves en Afhandling af Efraim Lundmark om *Sebastian Münsters Kosmografi og Norden*, værdifuld bl. a. fordi det er lykkedes Forf. at fremdrage et hidtil ukendt Brev (af 1543) fra Münster til Københavns Universitets daværende Rektor, Christiern Torkelsen Morsing, hvori han anmoder om Bistand til sit store geografiske Værk og meddeler forskellige Oplysninger om deres tidligere personlige Forbindelse især i Basel. Om en anden berømt Dansker fra det 16. Aarhundrede, *Livlægen Petrus Severinus og hans Tilknytning til Paracelsus* findes Meddelelser i samme Bind (S. 166 f.) i et naturvidenskabeligt Bidrag af Sten Lindroth. — Den fyldige Recensionsafdeling danner som sædvanligt Udgangspunktet for Tilskyndelser i mange forskellige Retninger. Enkelte af Anmeldelserne synes dog langt at overskride det ellers fastsatte Omfang, og ved Omtalen S. 567 af »Archiv für Reformationsgeschichte« havde det været rimeligt udtrykkeligt

at gøre opmærksom paa, at dette Tidsskrift just nu har oplevet en gennemgribende Reorganisation. Et Navneregister bliver et mere og mere paatrængende Savn. *Bjørn Kornerup.*

Den hellige Birgitta har altid virket dragende paa kvindelige Forskere. Som den sidste i Rækken har Dr. Toni Schmid udgivet: *Birgitta och hennes uppenbarelser* (Lund 1940), et usædvanlig indholdsrigt og fængslende Arbejde. I alt væsentligt uddybes og understreges, nøgternt vurderende, tidligere vundne Resultater. Der gøres Rede for saavel Birgittas Samtids Syn paa Profetinden som Eftertidens og den senere Forsknings Domme. For det interessante Tekstproblems Vedkommende søger Forf. udfra palæografiske Synspunkter paa Grundlag af et Tekstfragment hidrørende fra Regnskabsomslag i det svenske Rigsarkiv at give sit Bidrag til Tekstkritikken. Det typisk senmiddelalderlige ved Birgitta fremhæves, hendes yderliggaaende Mariafromhed, der giver sig Udslag i Birgittinerkulten, hendes Ortodoksi og dermed sammenhængende Angreb paa Kættere. Dr. Schmid lægger stærk Vægt paa Birgittas egenartede kræftfulde Personlighed og afviser Opfattelsen af hende som erotisk Mystiker. Forf.s store Kendskab til middelalderlig Kulthistorie yder mange værdifulde Oplysninger; det omtales, at der i Revelationerne ingen danske Helgener forekommer; men en Slutning drages ikke; mon ikke Udeladelsen skyldes politiske Aarsager, Birgittas Modstand mod Valdemar Atterdag? Dansk Birgittalitteratur kunde have fortjent at nævnes i lidt større Udstrækning, P. Diderichsen: Fragmenter af gammeldanske Haandskrifter 1931—37 og Johanne Skovgaards Arbejder forbigaaes ganske. Toni Schmid's Studie vil forhaabentlig virke ansporende paa den savnede moderne Udgave af *Reuelaciones sancte Birgitte.* *Mogens Vedtofte.*

Fortsættelsen af den monumentale »Svenska kyrkans historia« (jvfr. 10. R. III, 165—67, 503—04) skrider noget langsommere frem, end oprindelig tænkt. Egentlig skulde hele Værket have været afsluttet 1937, men endnu er ikke en Gang Halvdelen af Bindene udsendt. Udgivelsen af saa store Foretagender medfører ofte Ændringer i de første Planer. Saaledes har Professor Hjalmar Holmquist, der allerede havde skrevet om den svenske Reformationsperiode (1521—1611), paa Grund af en anden Forfatters Forfald maattet paatage sig med ret kort Varsel ogsaa at give en Fremstilling af *Svenska kyrkan under Gustav II Adolf*